

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни

«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Курсова робота є одним із видів навчально-наукової роботи, важливою формою практичного застосування здобутих знань з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень».

Виконання курсової роботи має за мету розвиток та закріплення навичок самостійної діяльності в галузі розуміння основних концепцій та тенденцій розвитку економічної науки, застосування фундаментальних, загальнонаукових і спеціальних методів проведення наукових досліджень з орієнтацією на методологічні принципи досліджень, використання економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій у вивченні соціально-економічних процесів та явищ, формування висновків та пропозицій щодо вирішення проблемних завдань розвитку соціально-економічної системи.

Етапи виконання курсової роботи

Виконання курсової роботи складається з наступних етапів:

1. Вибір та затвердження теми курсової роботи.
2. Виконання основних етапів курсової роботи та її оформлення у вигляді пояснювальної записки.
3. Попередній захист курсової роботи.
4. Усунення недоліків і чистове оформлення курсової роботи
5. Захист курсової роботи

Графік виконання курсової роботи на поточний семестр розміщується на вебсторінці кафедри в розділі «Здобувачу»-«Організація освітнього процесу».

Вимоги до змісту та структури курсової роботи

Тема дослідження закріплюється за здобувачем відповідно до його варіанта. Номером варіанта є порядковий номер здобувача за списком здобувачів академічної групи. Керівним курсової роботи є або лектор, або викладач, який веде практичні заняття. Здобувач за узгодженням з керівником може виконувати курсову роботу за власною темою, яка відповідає напрямку його наукових інтересів.

Курсова робота має бути логічно побудованою й мати характер цілісного й завершеного самостійного дослідження.

Курсова робота оформляється у вигляді пояснювальної записки з додатками (за необхідності). Рекомендується така структура курсової роботи:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів (за необхідності);
- вступ;
- основна частина (виклад змісту дослідження та отриманих результатів роботи);
- висновки;
- перелік джерел посилання.
- додатки (за необхідності).

У вступі надається стислий обраної проблеми дослідження та обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначаються основні атрибути дослідження: мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження; а також надається стисла характеристика використаного методичного інструментарію.

Основна частина має бути орієнтована на вирішення таких завдань:

- опис існуючих підходів до вирішення визначеної проблемної ситуації шляхом критичного аналізу раніше проведених досліджень, як вітчизняних, так і зарубіжних, у відповідній галузі;
- формування статистичної бази дослідження;

- проведення необхідних розрахунків та їх аналіз.
- формування рекомендацій щодо вирішення визначених завдань дослідження.

Рекомендується вирішення кожного з наведених завдань представити окремим структурним розділом основної частини. Ступінь деталізації структури курсової роботи визначається здобувачем.

Висновки повинні містити судження автора стосовно суті досліджуваної проблеми, вирішення питань, що розглядались у роботі, можливих напрямків використання здобутих результатів роботи. У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках отриманих результатів, викласти рекомендації щодо їх наукового та практичного використання

Перелік джерел посилання повинен містити посилання на використані інформаційні ресурси. На всі вказані в переліку ресурси повинні бути посилання в тексті роботи. Всі згадані в тексті роботи ресурси (або автори) повинні бути належним чином відображені в переліку джерел посилання. Рекомендується використання не менше 10 інформаційних джерел. При цьому джерела мають бути актуальними, зазвичай не старшими 10 років. Перевага повинна надаватись науковій літературі, використання підручників і посібників має бути мінімізоване.

В додатках розміщується допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття змісту дослідження, зокрема: формули та об'ємні розрахунки; таблиці додаткових цифрових даних або таблиці великого розміру (які займають більше однієї сторінки тексту); інструкції, методики, опис алгоритмів і програм розв'язання задач на комп'ютері; ілюстрації допоміжного характеру.

Курсова робота виконується на стандартних аркушах формату А4. Рекомендований обсяг курсової роботи повинен знаходитись в межах 25 – 35 аркушів. Допускається здача курсової роботи для перевірки викладачу в електронному вигляді. Для захисту здобувач вищої освіти надає курсову роботу виключно у роздрукованому вигляді. Вимоги технічного оформлення тексту пояснювальної записки курсової роботи регламентується СОУ 207.01:2017 «Текстові документи. Загальні вимоги» та СОУ 207.02:2017 «Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання», який розміщений, зокрема, в модульному середовищі курсу <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5063>.

Курсова робота виконується згідно графіка, затвердженого в установленому порядку на початку семестра, в якому вона передбачена навчальним планом. Захист курсової роботи є публічним і здійснюється комісією у складі двох осіб. Допускається захист курсової роботи в он-лайн режимі з використанням засобів підтримки відеоконференції з відеофіксацією процедури захисту.

Критерії оцінювання виконання та захисту курсової роботи

Оцінка за курсову роботу виставляється за чотирибальною шкалою і містить оцінювання елементів:

- рівень самостійності при виконанні роботи;
- своєчасність підготовки роботи;
- ступінь відповідності обраній темі;
- повноту відповідей на питання при захисті роботи.

Своєчасним вважається виконання курсової роботи та представлення її до захисту у терміни, визначені графіком виконання курсової роботи. У випадку несвоєчасного представлення курсової роботи до захисту без поважної причини, здобувач вважається таким, що має академічну заборгованість. Її ліквідація відбувається за процедурою, визначеною в «Положенні про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті» <http://surl.li/cochz>.

Оцінювання результатів виконання та захисту курсової роботи за складовими здобувачів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Рівень самостійності	Відповідність темі роботи	Повнота відповідей на питання при захисті
ВК: 0,2	0,2	0,6

- Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Кожний вид роботи оцінюється за чотирибальною шкалою. Рівень самостійності оцінюється керівником роботи відповідно до таких критеріїв.

Оцінку «відмінно» отримує здобувач, якщо робота виконувалась ним самостійно, відповідно до встановленого графіку виконання роботи, консультації з керівником мали епізодичний характер і були спрямовані уточнення ходу дослідження та застосованого методичного інструментарію.

Оцінку «добре» отримує здобувач, якщо робота виконувалась ним переважно самостійно при незначній допомозі керівника роботи, зокрема, при формулюванні атрибутів дослідження та визначенні її завдань, методичного інструментарію дослідження.

Оцінку «задовільно» отримує здобувач, якщо формулювання атрибутів дослідження, вибір та застосування методичного інструментарію, формування інформаційної бази дослідження здійснювались здобувачем при активній допомозі керівника роботи.

Оцінку «незадовільно» отримує здобувач, якщо мають місце ознаки порушення принципів академічної доброчесності. У цьому випадку робота не допускається до захисту і повертається здобувачу на доопрацювання.

Оцінювання відповідності темі роботи та повноти відповідей на питання при захисті здійснюється кожним викладачем – членом комісії. Підсумкова оцінка за кожен вид роботи визначається як середньоарифметична їх оцінок.

Підсумкова оцінка за захист визначається, як середньозважена з усіх видів робіт з врахуванням коефіцієнта вагомості.

Оцінка за відповідність темі роботи містить оцінювання таких елементів:

- відповідність змісту роботи поставленим завданням;
- обґрунтованість ходу дослідження та отриманих результатів;
- якість поданого матеріалу, у тому числі і відповідність вимогам щодо оформлення роботи.

При оцінюванні змісту пояснювальної записки курсової роботи члени комісії керуються такими критеріями.

Оцінку «відмінно» отримує здобувач у випадку, коли в тексті роботи відображене глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу дисципліни, зокрема, в частині визначення основних атрибутів дослідження та застосування методичного інструментарію; за правильне використання понятійного апарату відповідної галузі дослідження; за коректне формулювання завдань дослідження та їх вирішення в ході дослідження; за опрацювання достатньої кількості наукових публікацій, у тому числі й закордонних; за обґрунтованість висновків. Оформлення роботи повністю відповідає вимогам Стандарту ХНУ.

Оцінку «добре» отримує здобувач, який при написанні курсової роботи проявив засвоєння основного навчального матеріалу; використання понятійного апарату відповідної галузі дослідження є коректним, але обмеженим, здобувач, але окремі формулювання є нечіткими або неточними; поставлені завдання загалом вирішені, але у дослідженні використаний обмежений методичний інструментарій; здобувач опрацював достатню кількість інформаційних джерел, однак в них переважають вітчизняні джерела; робота має переважно теоретичний характер, хоча опрацювання статистичних даних присутнє. Робота

представлена до захисту своєчасно, але мали місце окремі відхилення від графіку її виконання. Оформлення роботи відповідає вимогам Стандарту ХНУ.

Оцінку «задовільно» отримує здобувач, який при написанні курсової роботи загалом має навчального матеріалу; використання понятійного апарату відповідної галузі дослідження є коректним, але обмеженим, трапляються неоднозначності у використанні одних і тих же термінів; поставлені завдання загалом вирішені, але у дослідженні використаний обмежений методичний інструментарій, орієнтований на репродуктивне відтворення; в переліку використаних джерел переважають підручники; судження не завжди аргументовані та не в повній мірі відповідають досліджуванім завданням; робота має переважно теоретичний характер, практичні розрахунки відсутні. Робота представлена до захисту своєчасно, але мали місце відхилення від графіку її виконання. Оформлення роботи відповідає вимогам Стандарту ХНУ, хоча мають місце певні несуттєві недоліки.

Оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу, який не представив своєчасно курсову роботу до захисту, або зміст курсової роботи не відповідає поставленим завданням; або виявлені факти академічного плагіату чи виконання роботи іншими особами.

Оцінка за повноту відповідей на питання при захисті містить оцінювання таких елементів:

- рівень розуміння досліджуваної тематики;
- рівень володіння проведеним дослідженням;
- змістовність та обґрунтованість відповідей на питання.

При оцінюванні захисту курсової роботи комісія керується такими критеріями.

Оцінку «відмінно» отримує здобувач у випадку, коли він вільно орієнтується в проблематиці обраної галузі досліджень; вільно і правильно використовує понятійний апарат; може обґрунтувати актуальність обраної теми дослідження та визначених завдань, вільно орієнтується в основних підходах до їх вирішення; володіє представленими в роботі методами дослідження; вміє пов'язувати теорію з практикою, висловлювати і обґрунтовувати свої судження і конструктивні рішення. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповідей на питання.

Оцінку «добре» отримує здобувач за знання та розуміння основних проблем обраної галузі досліджень, володіння понятійним апаратом, свідоме пояснення використання методичного інструментарію для вирішення поставлених завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповідей мали місце окремі неточності (похибки), нечіткі формулювання тощо, які здобувач здатен виправити за допомогою викладача. Відповіді здобувача будуються на основі самостійного мислення.

Оцінку «задовільно» заслуговує здобувач, відповіді якого ґрунтуються на рівні репродуктивного мислення та відтворення зразків дій; здобувач слабо використаний методичний інструментарій, допускає помилки у відповіді; судження не завжди аргументовані та відповідають сутності питань, що обговорюються. Вагається при відповіді на видозмінене запитання, разом з тим здобувач володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Оцінка «незадовільно» виставляється, коли здобувач не орієнтується в змісті представленої курсової роботи, не може пояснити застосування використаного методичного інструментарію; не може виділити головне і другорядне, припускається помилок у використанні понятійного апарату обраної галузі досліджень; не може сформулювати висновки за результатами досліджень.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС для підсумкової оцінки за курсову роботу наведені у табл. 2.

Таблиця 2 – Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка	
A	4,75–5,00	5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю похибок
B	4,25–4,74	4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома незначними помилкам
C	3,75–4,24	4	Добре – у загальному вірно виконана робота з незначною кількістю суттєвих помилок
D	3,25–3,74	3	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків
E	3,00–3,24	3	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незадовільно – з правом повторного захисту курсової роботи
F	0,00–1,99	2	Незадовільно – повторне виконання та захист курсової роботи

Здобувач, який не набрав позитивний середньозважений бал за виконання та захист курсової роботи, або не з'явився на її захист без поважної причини, вважається невстигаючим.

Вирішення конфліктних ситуацій у разі незгоди здобувача з результатами оцінювання його курсової роботи здійснюється відповідно до правил, визначених «Положенням про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті», розміщеному на офіційній веб-сторінці ХНУ.